

Cilt: 5 Sayı: 2 Yıl: 2022

e-ISSN: 2636-8544

Hakemli dergidir.

Yılda 2 sayı (Haziran-Aralık)
yayınlanır.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/by>

Sahibi

Ankara Üniversitesi Bilgi
Yönetim Sistemleri
Belgelendirme ve Bilgi
Güvenliği Merkezi (BİL-BEM)

Baş Editör

Fahrettin ÖZDEMİRCİ

Editörler

Mehmet TORUNLAR

Bahattin YALÇINKAYA

Burcu YILMAZ

Yabancı Dil Editörleri

Özgür KÜLCÜ

Özlem GÖKKURT DEMİRTEL

Teknik Editör

Deniz ÇİFTELER

Yönetim Yeri:

Ankara Üniversitesi
Bilgi Yönetim Sistemleri
Belgelendirme ve Bilgi
Güvenliği Merkezi (BİL-BEM)
Gölbaşı 50. Yıl Yerleşkesi
BEYAS Binası 06830
Gölbaşı/ANKARA

İletişim:

bydergisi@ankara.edu.tr

bydergisi@gmail.com

bilbem@ankara.edu.tr

Tlf: (0312) 484 51 89

Editörden...

Yetenekli Ekipler...

Teknoloji-bilgi arasındaki sarmal ilişki çok hızlı büyüyor ve gelişiyor. Devletler, kurumlar, kuruluşlar, özel işletmeler; son yıllar içerisinde teknolojiyle gelişen, büyüyen veri yığınlarını, bilgi birikimlerini yönetilebilir kılmak, onlardan azami ölçüde fayda temin etmek için yüklü miktarlarda yatırımlar yaptılar ve en yetenekli veri bilimcileri, bilişim uzmanlarını istihdam etmeye çalıştılar. Ancak bu yaklaşım ve çabaların belirli bir noktaya kadar işe yaradığını söylememiz mümkün. Hem küresel hem de ulusal çerçevede verilerin korkunç boyutlara ulaşması; bilgi birikiminin devasa bir yapıya bürünmesi, birçok alana ait olan yaklaşımları ve ilişkileri değiştirmeye başlamıştır.

Ancak bilinen bir gerçek var ki, belli başlı devletlere ve yine belli başlı işletmelere ait başarı hikâyeleri oluşmasına karşın, çoğunluğu oluşturan devlet, kurum, kuruluş ve şirketler teknoloji temelli bilgi dünyasının getirisinden beklenen azami faydayı sağlayabilmiş görünmüyor. Birçok devlet, toplum, kurum, kuruluşun son teknoloji ürünü donanımlara sahip olmak, bilgiye kolay ve hızlı erişim elde etmek, bilgiyi yaymak gibi yüzeysel şeyler dışında, bu dünyanın nimetlerinden yeterince faydalandıkları söylenemez.

Buradan hareket ettiğimizde, dünyanın büyük kısmı ile bilgi temelli teknolojik ürün ve süreçlerin asli sahipleri arasında ciddi boyutlarda bir anlam ve hedef uçurumu olduğunu ifade etmemiz gerekir. Bu uçurum, teknolojinin yapay zekâ, nesnelerin interneti, metaverse vb. gibi yeni türevlerle farklı formları hayata dâhil etmesi ile daha da derinleşerek büyüyor.

Bu derece derine inen her mevzu gibi sorunun kaynakları da çözümünü de birden fazladır. Sorunun ana kaynağından bir tanesi olduğunu düşündüğümüz husus ise, teknoloji dünyasında bilgi/belge yönetimi temelli bir süreçler bütününe önem vermemek, profesyonel bilgi/belge yöneticilerini istihdam etmemek, teknoloji/dünya ilişkisine sadece donanım bazında bakılarak, sorunların bir yazılım güncellemesi ile çözümlenebileceği inanışına dair, yanlış ve sakat bakış açısıdır.

Kurum, kuruluşlar hatta özel işletmeler, genel itibarıyla bulabildikleri en teknik bilişim uzmanı kişileri işe aldıklarında meseleyi çözümlenebileceklerine inanıyor, teknoloji dünyasının ortaya koyduğu her türevin aslında özgün bir bilgi yönetim sürecine dâhil olduğu gerçeğini gözden geçiriyorlar. Oysa bilginin/belgenin yönetilmesi farklı bir alan, bunun teknolojik ürünlere değişik tekniklerle uyarlanması ayrı bir alandır.

Teknoloji temelli bu 'dijital yeni dünya'ya uyum sağlamak, özgünlüğü korumak, güvenliği ve güvenilirliği temin etmek için yapılacak en önemli faaliyetlerden bir tanesi, bunları gerçekleştirebilme noktasında ne tür yetkinliklere ihtiyaç duyulduğunun tespit edilmesidir. Bu yetkinliklerden bir tanesi de, teknolojiyle ayrıştırılmaz, bölünüp parçalanamaz sarmal bir ilişki kurmuş olan bilginin/belgenin özgün

politikalarla yönetilebilir kılınmasıdır. O halde teknolojinin, dijitalleşmenin pozitif bir güç unsuruna dönüşmesi için, vakit kaybetmeden bilginin/belgenin sistemli ve süreçlere tabi yönetilmesine odaklanılmalıdır.

Algoritmalarla, yazılımlarla, donanım yapısalılıklarıyla uğraşmak ayrı bilgi/beceri setlerini gerektirirken, bu yapılar üzerine işlenecek, buradan elde edilecek, burada üretilecek, paylaşılacak, gizlenecek bilgileri/belgeleri oluşturmak ve yönetmek farklı bilgi/beceri setlerini gerektirir. Bu noktada da teknoloji dünyasının teknik personeli ile bilgi/belge yöneticileri bir arada çalışmak zorundadır. Farklı alanlardan oluşan iki dünyanın bilgi/becerileri özgün politikalarla, faaliyet zincirleri ile bir araya geldiklerinde önemli bir kombinasyonu, “*yetenekli ekip*” diyebileceğimiz bir oluşumu ortaya çıkarır.

İki alanın profesyonelleri bir araya getirilmediğinde teknoloji temelli dijital dünyaya ayak uydurmak zorlaşacak, yalnızca son model aletleri kullananlar olarak işlere devam edilecektir. Bu noktada izlenebilecek en iyi yol, yeni dünya gerçekliğine layığıyla eklenilebilmek için farklı yetkinliklere sahip kişilerden oluşan yetenekli ekipler kurmaktır.

Elbette bu da ciddi, üzerinde düşünülmüş, çalışılmış politikalar üretmekle ilgilidir. Eğer bu iki farklı disiplini bir araya getirip yetenekli ekipler oluşturup dijital dünyada varlığımızı, özgün uygulamalarla ortaya koyamazsak, belki çok kısa vadede olmasa da, orta ve uzun vadede toplumsaldan siyasiye, kültürel den ekonomik sorunlara değin birçok zorluklarla yüzleşmek durumunda kalabileceğiz. Bunun suçlusu ise teknolojik gelişmeler, dijital dünyanın gerçeklikleri değil, zamanında meselenin farkına varmamak, özgün politikalar geliştirmemek, etkin faaliyetlerde bulunmamak olacaktır. Dijital dünyanın nimetlerinden kimlerin azami ölçüde yararlanacağını, kimlerin ise neticede kaybeden olacağını, zarar göreceğini belirleyen kendi başına teknoloji, dijital ürün ve süreçler değil, o teknolojiyi üretenler, süreçleri layığıyla, özgün politikalarla yönetenler olacaktır.

Biliyoruz ki, bilişim, iletişim ve bilgi bileşiminden ortaya çıkan yeni dünya olgusunun gerçekliği olan dijital ürünlerin, iş veya gündelik hayatımıza, sosyal ilişkilerimize kadar her alandaki faaliyetlerimize aracılık etme yeteneği son derece güçlü bir yapıdadır. Elimizde ne kadar güçlü donanıma sahip araçlar, aletler olursa olsun onun işleyebilmesi için bir hizmet sağlayıcı tarafından aktive edilmesi, yönlendirilmesi, geri plandan yönetilmesi gerekmektedir.

Kişisel bilgisayarlarınıza, akıllı telefonlarınıza zaman zaman gelen güncelleme duyurularını hatırlayalım. Bunların tümü, bizim o aletlere sahip olurken görmediğimiz, duymadığımız üçüncü taraflarca tasarlanan, geliştirilen ve yönetilip yönlendirilen asli unsurların faaliyet alanıdır. Tüm bu arka plan süreçler, kullanıcı olan bizleri, kurumları, devletleri asli unsur olan şirketlerin ve o şirketin ait olduğu devletlerin ekosistemine dâhil eder. Biz donanım ve yazılımımızın ne kadar son teknolojiyle üretildiği, güncel sürüm olduğuyla gururlanırsak gururlanalım, aslında her daim elimizin altında tutup her işimizde kullandığımız bu araçlarla teknik, ekonomik, hukuki, daha ileri düzeyde kültürel bağlılıklar düzenine zincirleniriz.

Konuyla ilgili hususlar oldukça detaylandırılabilir, ancak bu durum editör köşesinin maksadını aşar. Olaya mesleki açıdan baktığımızda şu tespitleri sıralamamız açıklayıcı olacaktır: Bilişim ve bilgi/belge yönetimi kombinasyonu, içinden geçtiğimiz çağa, bunun gerçekliklerine ilişkin bir kavrayışı geliştirecek, önümüzde hazırlanmış, stilize edilmiş bir halde duran gelecek projeksiyonlarına yönelik, özgün bir duruş ve eylemler bütününe ortaya koyacaktır. Teknolojik üstünlük, dijital süreçlerin dayatmaları bize bazı sıkıntılar, kayıplar getirirse bile, ulusal politikalarla zamanında hayata geçireceğimiz bu kombinasyon, kayıpları ve sıkıntıları belki ihtiyaç duyulandan bile daha fazla telafi edecek yeni imkanları önümüze serecektir.

Belirsiz bir geleceğe doğru yol aldığımızı düşünmekle birlikte bu hususta kesin çizgiler çizmenin de doğru olmadığını belirtmek gerekir. Unutulmamalıdır ki, tarihi yapanlar masa başında teori geliştirenler değil, zamanında faaliyette bulunanlardır. Geleceğe yönelik bu belirsizlikte ufuk çizgimizi netleştirmek için bilgi/belge yöneticilerine de ciddi görevler düşüyor. Mesleki olarak bilgi/beceri setlerini, yeni dünya gerçeklerine uygun içerikle geliştirmeleri elzemdir. Bu gelişimle beraber bilişim uzmanlarıyla oluşturulacak yetenekli ekipler önümüzü aydınlatacaktır.

Bilgi Yönetimi dergimizin Aralık 2022 sayısında yayımlanan makaleleri de bu çerçevede okumanızı ve değerlendirmenizi diliyorum. Okuduğunuz her makalenin satır aralarında bu kombinasyonun ne kadar gerekli ve hayati olduğuna dair ipuçları bulacağımızdan eminiz. Makaleleri okuyan özellikle bilgi/belge yöneticileri, öğrencileri durumdan vazife çıkartarak kendi bilgi/beceri setlerini, yeni dünya gerçekliklerine uygun düzeyde geliştirme konusunda ekstra güç harcamalıdır.

Teşekkür

Bilgi Yönetimi Dergisi, 5'inci yılında 10'uncu sayısı ile okurlarıyla buluşuyor. Bu sayının da zamanında yayımlanmasını sağlayan araştırmacı yazarlarımıza, vakitlerini ayırarak kısa sürede makaleleri inceleyen, sürecin aksamadan devamını sağlayan editörlerimize ve bu sayıya hakemlik yaparak zamanlarını ayıran, görüş ve değerlendirmelerini bizlerle ve yazarlarla paylaşarak katkı sağlayan Prof. Dr. Bülent YILMAZ, Prof. Dr. Fazıl GÖKGÖZ, Prof. Dr. Mehmet Ali AKKAYA, Prof. Dr. Mehmet TOPLU, Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK, Prof. Dr. Özgür KÜLCÜ, Prof. Dr. Sacit ARSLANTEKİN, Doç. Dr. Bahattin YALÇINKAYA, Doç. Dr. Buket DOĞAN, Doç. Dr. Burçak ŞENTÜRK, Doç. Dr. Huriye ÇOLAKLAR, Doç. Dr. Nevzat ÖZEL, Doç. Dr. Semanur ÖZTEMİZ, Dr. Öğr. Üyesi Banu Fulya YILDIRIM, Dr. Öğr. Üyesi Esmeray KARATAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin YÜCE, Dr. Öğr. Üyesi Levent KUTLUTÜRK, Dr. Öğr. Üyesi M. Altay ÜNAL, Dr. Öğr. Üyesi Türkay HENKOĞLU, Dr. Cengiz AYDIN, Dr. Özhan SAĞLIK, Dr. Safa Burak GÜRLEYEN ve Dr. Sefer YAZICI hocalarımıza en içten teşekkürlerimizi iletiyoruz. Dergimizin her sayıda yelpazesini daha da genişlettiğini, bu çerçevede de birçok disiplin alanından makale gönderildiğini memnuniyetle görmekteyiz. Dergimizin gelecekte daha da güçlenip etki ve etkileşim alanını geliştireceği düşüncesiyle, yayınlanmasında emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Saygılarımla,

30.12.2022, Ankara

Mehmet TORUNLAR

Editör